
**Η Επίδραση των Χορευτικών Εκδηλώσεων στην Τοπική Οικονομία
και στη Διατήρηση της Παράδοσης**

Φερεκίδης Κ., Καλλή Δ., Σιδερά Χ., Παπαδοπούλου Ευγ.

Σ.Ε.Φ.Α.Α., Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Εισαγωγή

Στις μέρες μας, ένας τομέας ο οποίος βλέπει συνεχή και μεγάλη ανάπτυξη είναι ο τουρισμός. Αυτός, μπορεί να χωριστεί σε πολλές υποκατηγορίες, ανάλογα κάθε φορά με το στοιχείο εκμετάλλευσής του. Μία κατηγορία αποτελεί και ο εναλλακτικός τουρισμός. Με τον εναλλακτικό τουρισμό (alternative tourism), οι άνθρωποι ψάχνουν ένα διαφορετικό τρόπο να περάσουν τις διακοπές τους, ο οποίος βοηθά στο να προστατευτεί η τοπική κουλτούρα, το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον αλλά παράλληλα συμβάλει και στην αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού (Καρατάσου, 2012; Απον., 2017; Παπαγεωργίου, 2005). Με τη σειρά του, και ο εναλλακτικός τουρισμός χωρίζεται σε υποκατηγορίες, μία εκ των οποίων αποτελεί και ο πολιτιστικός τουρισμός.

Πολιτιστικός τουρισμός ή πολιτισμικός τουρισμός, δύο έννοιες οι οποίες περιγράφουν το ίδιο πράγμα, είναι ένα είδος τουρισμού που σχετίζεται με τον πολιτισμό μιας χώρας ή περιοχής. Συγκεκριμένα, όλα τα στοιχεία της καθημερινότητας των ανθρώπων ανάλογα με τη γεωγραφική τους τοποθεσία αλλά και τα στοιχεία πολιτισμού και θρησκείας τους που συνέβαλλαν στην διαμόρφωση του τρόπου ζωής τους. Ένας σύγχρονος και ευρύς ορισμός ορίζει τον πολιτιστικό τουρισμό «ως κάθε είδους ταξίδι κατά το οποίο μαθαίνουμε για την ιστορία και κληρονομιά των άλλων ή για τους σύγχρονους τρόπους ζωής ή σκέψης τους» (Πασχαλίδης, 2002). Στον πολιτιστικό τουρισμό περιλαμβάνονται και οι διάφορες πολιτιστικές δραστηριότητες που διοργανώνονται σε πολλές περιοχές.

«Με την έννοια πολιτιστική δραστηριότητα νοείται η δραστηριότητα που αποσκοπεί στην προστασία, αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στην ενίσχυση και προβολή του νεότερου και σύγχρονου πολιτισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κάθε δράση που αποσκοπεί ιδίως στην παραγωγή, καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του κινηματογράφου, της αρχιτεκτονικής, της ζωγραφικής, της γλυπτικής, των εικαστικών τεχνών» (Νόμος 3525, 2007, σελ.63). Συνεπώς, με βάση τον παραπάνω νόμο, είναι εμφανές και μπορεί να ειπωθεί ότι η πολιτιστική δραστηριότητα είναι μία πολυδιάστατη και ποικιλόμορφη έννοια (Ούτα, 2019). Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι γεγονότων που ταξινομούνται ανάλογα με το θέμα, την κλίμακα και τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται. Παραδείγματα πολιτιστικών γεγονότων/δραστηριοτήτων αποτελούν μεταξύ άλλων και τα φεστιβάλ και τα πανηγύρια.

Σύμφωνα με τον Kλαίς, με τον όρο Φεστιβάλ εννοούμε το σύνολο των συσχετιζόμενων καλλιτεχνικών γεγονότων, που επιδιώκει να μεταφέρει την αίσθηση ενός εξαιρετικού γεγονότος στην τρέχουσα ροή του πολιτιστικού θεάματος (Kλαίς, 2006). Σύμφωνα με τον Getz, οι κοινωνίες οι οποίες δεν έχουν κάποιο καθιερωμένο πολιτιστικό φεστιβάλ στο οποίο γιορτάζεται κάποιο έθιμο τείνουν να δημιουργήσουν ένα. Μέσω αυτής της κίνησης στοχεύουν στην καθιέρωση μιας τοπικής παράδοσης για να ενισχύσουν την τοπική ταυτότητα (Getz, 1991).

Τα φεστιβάλ είναι δημόσια γεγονότα με συγκεκριμένο θέμα και σκόπο (Evans, 2001). Μια εκδήλωση για να ονομαστεί φεστιβάλ πρέπει να γίνει η χρήση του όρου «φεστιβάλ». Δηλαδή, πρέπει να είναι ένα γεγονός το οποίο ή θα πραγματοποιηθεί εκτάκτως ή θα πραγματοποιείται προκαθορισμένα ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Στο γεγονός αυτό πρέπει να δίνεται έμφαση σε κάποια πτυχή του τοπικού πολιτισμού της κοινωνίας που το διοργανώνει ή να είναι τόπος συνάντησης για άτομα με κοινή πολιτιστική δραστηριότητα. Τα φεστιβάλ συμπεριλαμβάνονται στα ειδικά γεγονότα (Gibson & Stewart, 2009).

Ο Getz, ορίζει αυτά ως μία γιορτή των αξιών, της ιδεολογίας, της ταυτότητας και της συνέχειας μιας κοινότητας (Andresson & Getz, 2009). Ο ορισμός εμπεριέχει και τους σκοπούς. Σύμφωνα με τον Getz (2008) , σκοπός των πανηγυριών είναι η συνέχεια της παράδοσης, η οποία ορίζεται από την ιδεολογία και τις αξίες που συνθέτουν την ιδιαίτερη ταυτότητα μιας περιοχής.

Παρ' όλα αυτά, στις μέρες μας, οι πολιτιστικές δραστηριότητες επιτελούν κι άλλους σκοπούς πέραν αυτού της ψυχαγωγίας και της απελευθέρωσης των ανθρώπων από τα προβλήματα της καθημερινής ζωής, αλλά και της μετάδοσης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ένας βασικός σκοπός είναι αυτός της οικονομικής ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων που τις διοργανώνουν. Εν έτει

2021 και με την οικονομική κρίση την οποία διανύει η χώρα μας, οι πόλεις-διοργανωτές ολοένα και βρίσκουν περισσότερους τρόπους για να τις αξιοποιήσουν οικονομικά και να αναβαθμίσουν την τοπική οικονομία. Σύμφωνα με τον Richards, οι τοπικές αρχές αποτελούν σημαντικό παράγοντα αυτής της ανάπτυξης, καθώς προσπαθούν συχνά να επενδύσουν στις ευκαιρίες που παρουσιάζονται, μέσω της διοργάνωσης φεστιβάλ, στο πεδίο του τουρισμού (Richards, 1996) και της οικονομικής ανάπτυξης που προέρχεται από αυτά (Rolfe, 1992), αλλά και από τα λοιπά πολιτιστικά γεγονότα.

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες παίζουν βασικό ρόλο στη μετάδοση της παράδοσης, των ηθών και των εθίμων. Ακόμη, σε βάθος χρόνου, προωθούν την πολιτιστική ανάπτυξη και βοηθούν στην κατανόηση των διαφορών μεταξύ των διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων και στη διατήρηση της παράδοσης (Ψαρρού, 2016).

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελούν μέρος της καθημερινότητας των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων τους. Στοχεύουν στην προώθηση και διάδοση των πολιτιστικών αξιών, ηθών, εθίμων και παραδόσεων και σε οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με τον πολιτισμό μιας κοινωνίας (Παπαγεωργίου, 2005). Ακόμη, συντελούν στην παραγωγή πολιτιστικών προϊόντων με στόχο την οικονομική ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων αλλά και τη διάδοση των τοπικών παραδόσεων.

Με βάση τα παραπάνω, σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η μελέτη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας σχετικά με την επίδραση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην τοπική οικονομία και το ρόλο τους στη μετάδοση της παράδοσης. Ειδικότερα, μέσω της ανασκόπησης της συναφούς βιβλιογραφίας (διεθνούς και ελληνικής) και με αναφορά στις έννοιες πολιτιστικός τουρισμός, φεστιβάλ, χορός, οικονομία και παράδοση, η εργασία αυτή στοχεύει στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ήδη υπαρχουσών μελετών.

Το ερευνητικό ερώτημα που τέθηκε στην εργασία είναι αν οι χορευτικές εκδηλώσεις μπορούν να επιδράσουν θετικά στην τοπική οικονομία των πόλεων-διοργανωτών και αν μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση της παράδοσης.

Μεθοδολογία

Για την πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας ακολουθήθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Ανασκοπήθηκαν ηλεκτρονικά δημοσιευμένες μελέτες, άρθρα, πτυχιακές εργασίες, ηλεκτρονικά αρχειοθετημένες μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές στην Ελληνική και την Αγγλική γλώσσα στις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και μηχανές

αναζήτησης Scopus, Elsevier, ResearchGate καθώς και στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών, συνδυάζοντας λέξεις-κλειδιά : «festival», «dance», «economy», «folk dance», «local economy», «φεστιβάλ», «χορός», «οικονομία», «παραδοσιακός χορός», «τοπική οικονομία».

Η αναζήτηση των δεδομένων έγινε τόσο σε ηλεκτρονικά δημοσιευμένες μελέτες και άρθρα όσο και σε πτυχιακές εργασίες, σε ηλεκτρονικά αρχειοθετημένες μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα. Ακόμη, βασικός περιορισμός στην έρευνα ήταν ότι χρησιμοποιήθηκαν μόνο εργασίες και έρευνες που σχετίζονταν με τον χορό, τόσο τον ελληνικό παραδοσιακό, όσο και διάφορα άλλα είδη χορού.

Από την αρχική αναζήτηση της βιβλιογραφίας, προέκυψαν βάση τίτλου και λέξεων-κλειδιών 149 σχετικές με το υπό διερεύνηση θέμα δημοσιεύσεις, εκ των οποίων τελικά απορρίφθηκαν 118 λόγω χαμηλής σχετικότητας με το ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας. Επομένως, το σύνολο των μελετών που προέκυψε μετά από την επισταμένη αξιολόγησή τους ήταν 31.

Η επίδραση των χορευτικών εκδηλώσεων στην τοπική οικονομία

Στην μελέτη που διεξήγαγε η Βεργοπούλου (2019), με σκοπό τη διερεύνηση της συμβολής του πολιτισμού στην αναπτυξιακή διαδικασία των τοπικών κοινωνιών μέσω της διοργάνωσης δράσεων πολιτισμού, τα συμπεράσματα έδειξαν ότι ο πολιτιστικός τουρισμός, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται και χορευτικές εκδηλώσεις, αποτελεί σημαντικό κομμάτι της οικονομίας. Επίσης, αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα για τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές οικονομίες καθώς αποφέρει έσοδα τόσο στις πόλεις όσο και στις αγροτικές περιοχές. Βασικό συμπέρασμα της μελέτης αποτελεί το ότι ο πολιτισμός αποτέλεσε για πολλές ευρωπαϊκές, διεθνείς και ελληνικές πόλεις και περιφέρειες, την κινητήρια δύναμη ανάπτυξης σε όλους τους τομείς, καθώς δημιούργησε νέες θέσεις εργασίας, αύξησε την τουρισμό και τόνωσε την επιχειρηματικότητα και την οικονομία.

Στην έρευνα των Γιαννοπούλου και Γκοντοβάνιουκ (2019), με σκοπό την παρουσίαση και ανάλυση των απόψεων των εργαζομένων του Δήμου, των καταστημάτων αλλά και των οργανισμών της περιοχής του Πύργου, του Κατάκολου και της Αρχαίας Ολυμπίας, σχετικά με το ρόλο των φεστιβάλ ως μέσο ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού, συμμετείχαν 100 άτομα (59 άνδρες και 41 γυναίκες), με το μεγαλύτερο ποσοστό να ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 35 έως 54 ετών. Ένα ποσοστό της τάξης του 40% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τα φεστιβάλ και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αναπτύσσουν πάρα πολύ τον τουρισμό της περιοχής. Το 15% αυτών

δήλωσαν πως οι εκδηλώσεις χορού έχουν μεγαλύτερη απήχηση στην περιοχή τους. Βασικό επίσης συμπέρασμα της μελέτης είναι ότι πρέπει να διεξαχθεί περαιτέρω έρευνα πάνω στο συγκεκριμένο θέμα μιας και η παρούσα μελέτη είχε μικρό δείγμα και τα αποτελέσματα δεν μπορούν να είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικά.

Στην εργασία της Χαϊντούτη (2019) μελετήθηκαν οι πολιτιστικές δράσεις μέσα από την Τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού. Συγκεκριμένα η μελέτη διεξήχθη στον Δήμο Λέσβου. Η έρευνα έδειξε ότι ο Δήμος Λέσβου διοργανώνει πολλές πολιτιστικές δράσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι χορευτικές εκδηλώσεις, μιας και έχει μεγάλο πολιτιστικό υπόβαθρο. Είναι ένας Δήμος ο οποίος συντηρείται σχεδόν αποκλειστικά από τον τουρισμό και χρειάζεται να εμπλουτίσει – διαφοροποιήσει το προϊόν του αν θέλει να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες. Ακόμη, μέσω του πολιτιστικού τουρισμού και της διοργάνωσης εκδηλώσεων δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και έτσι μειώνεται το ποσοστό ανεργίας του νησιού (μείωση ποσοστού από 21,2% στο Α΄ τρίμηνο του 2018 σε 18,7% στο Δ΄ τρίμηνο του 2018).

Στη μελέτη που διεξήγαγε η Γεωργούλα (2018) με στόχο τη διερεύνηση του ρόλου των φεστιβάλ στην πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη Ευρωπαϊκών και Ελληνικών πόλεων, απαντήθηκαν 3.250 συνολικά ερωτηματολόγια τα οποία μοιράστηκαν το 2012 και το 2016. Μέρος του δείγματος της ποιοτικής έρευνας αποτέλεσαν υψηλόβαθμα στελέχη των Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας. Η ποιοτική έρευνα έδειξε ότι σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, το Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την τουριστική ανάπτυξη της πόλης και την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας μέσω της αύξησης της τουριστικής κίνησης όχι μόνο στον χώρο του φεστιβάλ αλλά και στα εστιατόρια, τα καφέ και τα καταλύματα. Η ποσοτική έρευνα, με αποτελέσματα τα οποία παρουσιάστηκαν βαθμολογημένα σε μία κλίμακα από το 1 έως το 5 (1= διαφωνώ πολύ, 5= συμφωνώ πολύ), έδειξε ότι στις ερωτήσεις που αφορούσαν τις τουριστικές επιδράσεις του Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας του 2012, οι απαντήσεις των ερωτηθέντων συγκέντρωσαν μία βαθμολογία από 3.04 και πάνω. Η αντίστοιχη βαθμολογία, το 2016, αυξήθηκε στο 3.54, πράγμα το οποίο σημαίνει πως η τουριστική επίδραση του Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας ήταν μεγαλύτερη, σε σχέση με το 2012.

Η έρευνα που διεξήγαγε η Γιαϊτζή (2018), με σκοπό τη μελέτη των αντιλήψεων των κατοίκων της Ξάνθης σχετικά με τις επιδράσεις των παραδοσιακών γεγονότων της Ξάνθης και την απήχηση που αυτά έχουν στους ντόπιους κατοίκους σε σχέση με τον τουρισμό, την ανάπτυξη της πόλης και τη συναισθηματική ικανοποίηση που προσφέρουν σε αυτούς, έρχεται να συμφωνήσει με τις παραπάνω. Τα πολιτιστικά γεγονότα που εξετάστηκαν ήταν το Καρναβάλι της Ξάνθης και

οι Γιορτές της Παλιάς Πόλης, που αποτελούνται από γεγονότα μουσικής και χορού κατά κύριο λόγο. Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν σε μεγαλύτερο ποσοστό από γυναίκες και τα άτομα που ερωτήθηκαν ανήκαν κυρίως στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 25 ετών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι από τη διοργάνωση των γεγονότων αυξήθηκαν τα κέρδη των τοπικών επιχειρήσεων με μέσο όρο 4,5 και έτσι βοηθήθηκε η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας (Μ.Ο. 4,4). Παράλληλα αποδείχθηκε ότι αυξήθηκε ο αριθμός επισκεπτών της πόλης και πολλοί τουρίστες είχαν την επιθυμία να την επισκεφτούν ξανά.

Η Γκάγκα (2018) διεξήγαγε μελέτη παρουσιάζοντας πολύπλευρα και όσο γίνεται διεξοδικότερα το Φεστιβάλ Πέτρας, στο οποίο περιλαμβάνονται και χορευτικές παραστάσεις. Σκοπός της μελέτης ήταν ο προσδιορισμός των παραμέτρων όπως οι στόχοι, η φυσιογνωμία, η διοργάνωση, η επικοινωνία καθώς και η σημασία του θεσμού για την πόλη και τους κατοίκους. Επιπλέον, ήταν η ανάδειξη του εκπαιδευτικού προσανατολισμού του φεστιβάλ και η συμβολής του στη γνωστική, σωματική, συναισθηματική και πνευματική ανάπτυξη των παιδιών. Για το λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις από άτομα σε καίριες θέσεις και με προσωπική γνώση για τη διοργάνωση του φεστιβάλ, όπως ο Δήμαρχος Πετρούπολης και πρόεδρος της Δημοτικής Επιχείρησης, ο Αντιδήμαρχος Αθλητισμού και Πολιτισμού κλπ. Τα συμπεράσματα έδειξαν ότι το φεστιβάλ συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη σε διάφορους τομείς, ένας εκ των οποίων είναι και ο οικονομικός τομέας ο οποίος είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος.

Στην έρευνα που διεξήγαγε ο Καρλής (2016) με σκοπό την παρουσίαση και δημιουργία ενός ολοκληρωμένου Στρατηγικού Σχεδίου Μάρκετινγκ ώστε να αναδειχθεί και να αναπτυχθεί ο χορευτικός τουρισμός στον Δήμο Πατρέων, έλαβαν μέρος συνολικά 258 άτομα (169 γυναίκες και 89 άνδρες). Στο μεγαλύτερο ποσοστό (43,8%), το δείγμα βρισκόταν στην ηλικιακή ομάδα 26 έως 35 ετών. Στην ερώτηση «τι είδους χορό προτιμούν να παρακολουθούν», τον μεγαλύτερο μέσο όρο συγκέντρωσε η απάντηση «Παραδοσιακός χορός». Στην ερώτηση εάν «τα ταξίδια γίνονται με σκοπό τη συμμετοχή σε χορευτικές εκδηλώσεις», το μεγαλύτερο ποσοστό (54,7%) απάντησε πως τα ταξίδια γίνονται με σκοπό την παρακολούθηση αλλά και τη συμμετοχή σε χορευτικές εκδηλώσεις. Διαπιστώνεται στα συμπεράσματα ότι παρατηρείται στροφή στον χορευτικό τουρισμό, ο οποίος αποτελεί κομμάτι μιας μεγαλύτερης κατηγορίας-του πολιτιστικού τουρισμού. Ακόμη, διαπιστώθηκε πως μέσω του χορευτικού τουρισμού, η περιοχή της Πάτρας, συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για να διαφοροποιήσει το τουριστικό της προϊόν και να εδραιωθεί στην αγορά σε σχέση με άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς.

Στην εργασία της Μπούλιου (2018) μελετάται ο ρόλος των πολιτιστικών συλλόγων στην τοπική ανάπτυξη και ειδικότερα την ανάδειξη του αναπτυξιακού χαρακτήρα του MOB (Μορφωτικός Όμιλος Βελβεντού) και τη συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη του Βελβεντού. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε σχέση με την οικονομική ανάπτυξη του τόπου, οι δράσεις του Μ.Ο.Β. απευθύνονται και προσελκύουν κυρίως κοινό από την ευρύτερη περιοχή. Ωστόσο, υπάρχει ένας μικρός αριθμός τουριστών, από άλλα μέρη, που προσελκύνονται μέσα από τα έργα που πραγματοποίησε. Επίσης ο MOB προσφέρει απασχόληση σε αρκετούς νέους ανθρώπους για τις ανάγκες των τμημάτων του (καθηγητές μουσικής, χορού, ζωγραφικής κ.α.) αυξάνοντας το εισόδημά τους.

Η Πατρά (2018) στη μελέτη που διεξήγαγε, με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου των φεστιβάλ στην τοπική τουριστική ανάπτυξη μελετώντας συγκεκριμένα τα φεστιβάλ στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα φεστιβάλ αποτελούν σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους για τον τόπο υποδοχής. Ο πολιτιστικός τουρισμός, ως νέα και ξεχωριστή μορφή τουρισμού, ενσωματώνεται στο προσφερόμενο προϊόν. Η συμβολή των φεστιβάλ είναι ιδιαίτερα σημαντική και παρουσιάζουν αδιαμφισβήτητες προοπτικές. Για τις απαιτήσεις τις έρευνας εξετάστηκαν 107 καταλύματα, εκ των οποίων τα 77 ήταν σε λειτουργία τη δεδομένη στιγμή. Το 89% των ερωτηθέντων κατείχε θέση ευθύνης. Το 57% των ερωτηθέντων απάντησε πως κατά την περίοδο διεξαγωγής των φεστιβάλ αυξάνεται πολύ σημαντικά ο τουρισμός στην περιοχή. Το 47% των ερωτηθέντων απάντησε ότι τα φεστιβάλ και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως π.χ. ο παραδοσιακός χορός, είναι πολύ σημαντικά για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, συνεπώς και της οικονομίας.

Στην έρευνα της Κόιου (2017) με στόχο τη διερεύνηση της σχέσης του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας με την ανάπτυξη της πόλης και την ικανότητα του για δημιουργία μιας ιδιαίτερης ταυτότητας για την περιοχή, μέσω της ανάλυσης των οφελών που προσφέρει καθώς και των μειονεκτημάτων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η βιωσιμότητά του, έλαβαν μέρος 115 άτομα (51 άνδρες και 64 γυναίκες). Το 19% αυτών, δήλωσε ότι επισκέπτεται το φεστιβάλ κάθε χρόνο. Στην ερώτηση αν το φεστιβάλ χορού αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών, τα 91 από τα 115 άτομα βαθμολόγησαν με πάνω από 7 στα 10. Βασικό συμπέρασμα της έρευνας αποτελεί το ότι προκαλούνται οικονομικά οφέλη. Συνεπώς το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας παίζει καθοριστικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη της πόλης.

Η εργασία της Κατσαφάδου (2017) εξετάζει την ανάλυση της αλληλεπίδρασης του τοπίου, του πολιτισμού και των ειδικών γεγονότων και τον αντίκτυπο αυτής της άυλης σχέσης σε ένα από

επίπεδο, σε έναν τόπο. Στην εργασία εξετάζεται η περίπτωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού στην Καλαμάτα. Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού στην Καλαμάτα, που συνεχίζεται εδώ και 22 χρόνια, διαμόρφωσε την πολιτιστική ταυτότητα της πόλης και επομένως το τοπίο της. Αυτό το έγγραφο παρέχει μια νέα προοπτική σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο πολιτισμός και το μάρκετινγκ τόπων μπορούν να επηρεάσουν το τοπίο. Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν ότι η διοργάνωση ειδικών εκδηλώσεων, ως πολιτιστικός τουρισμός και δράση επίδειξης μάρκετινγκ θέσεων, προσφέρει στον τόπο τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί και να εμφανίζει τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα και να αναβαθμίζει το τουριστικό του προϊόν έχοντας μεγάλο αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Σύμφωνα με τον Αρβανίτη (2016), στη μελέτη που διεξήχθη στην πόλη της Καλαμάτας, και αφορούσε το Φεστιβάλ Χορού που διοργανώνεται, τα πολιτισμικά στοιχεία όντως βοηθούν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής της Καλαμάτας. Στη μελέτη αυτή συμμετείχαν 209 άτομα (100 άνδρες και 109 γυναίκες), με σκοπό τη διερεύνηση του τρόπου ανάπτυξης των αστικών περιοχών, σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, μέσω της χρήσης των πολιτιστικών γεγονότων, και στην περίπτωση της Καλαμάτας του Φεστιβάλ Χορού. Σύμφωνα με το 91% των ερωτηθέντων, η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει πλούσια πολιτιστική παράδοση η οποία της δίνει την πιθανότητα ανάληψης του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 2021. Οι πληροφορητές «κλειδιά» θεωρούν ότι η πολιτιστική παράδοση έχει συμβάλει στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της πόλης. Ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 81% θεωρεί ότι το Φεστιβάλ Χορού αποτελεί για την πόλη ένα πολύ σημαντικό θεσμό. Επίσης, το 53% των ερωτηθέντων απάντησε πως το φεστιβάλ έχει κάνει την πόλη γνωστή στο εξωτερικό, πράγμα που σημαίνει ότι ξένοι τουρίστες επισκέπτονται και ενισχύουν οικονομικά την τοπική κοινωνία της Καλαμάτας. Ακόμη, με τη διοργάνωση του φεστιβάλ επιτεύχθηκαν πολλές συνεργασίες με τοπικούς πολιτιστικούς φορείς.

Η Βισκαρουδάκη (2016) στη μελέτη που διεξήγαγε, με σκοπό τη διερεύνηση της σημασίας των πολιτιστικών εκδηλώσεων στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για έναν προορισμό, αναφερόμενη στο φεστιβάλ «Ηράκλειο-Καλοκαίρι 2016», συμπέρανε πως ένα ποσοστό της τάξης του 15% απάντησε ότι ο αγαπημένος τύπος εκδηλώσεων του είναι οι παραδοσιακές κρητικές εκδηλώσεις, συμπεριλαμβανομένων χορευτικών εκδηλώσεων-πανηγυριών. Στη μελέτη συμμετείχαν 346 άτομα. Ακόμη, ένα 38% των ερωτηθέντων εξέφρασε ισχυρές προτιμήσεις για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις πράγμα που τις καθιστά βασική αιτία επίσκεψης του νησιού. Το 24% των συμμετεχόντων αυτών είχε παρακολουθήσει ξανά εκδηλώσεις του νησιού, τρεις ή

τέσσερις φορές, που σημαίνει ότι είναι επαναλαμβανόμενοι επισκέπτες και επιστρέφουν στο νησί αυξάνοντας τον τουρισμό και ενισχύοντας την τοπική οικονομία σε καθιερωμένη βάση.

Η Νικολακάκη (2014) εκπόνησε εργασία με σκοπό την καταγραφή πληθώρας φεστιβάλ. Στα φεστιβάλ αυτά συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και χορευτικά δρώμενα τα οποία πραγματοποιούνται ετησίως στην Ελληνική επικράτεια και ασκούν επιρροή στον Ελληνικό Τουρισμό. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει είναι ότι ο ελληνικός πολιτισμός αποτελούσε ανέκαθεν τον ακρογωνιαίο λίθο του ελληνικού τουρισμού. Ο τουρισμός σαν φαινόμενο κυρίως ψυχαγωγικό, κοινωνικό και οικονομικό «επέτρεψε» στον πολιτισμό να λειτουργήσει μαζί του συμπληρωματικά αλλά και υποστηρικτικά, εκμεταλλευόμενος τα πολλαπλά οφέλη (ψυχαγωγικά, οικονομικά, κοινωνικά, κ.α) τα οποία έχει την δυνατότητα να προσφέρει ο πολιτισμός σε μια χώρα, ειδικά στην Ελλάδα όπου ο πολιτιστικός πλούτος και τα οφέλη του δεν χωρούν αμφισβήτησης.

Η εργασία των Nagy και Nagy (2013) αποσκοπεί στην ανάλυση των τάσεων του συγγραφικού τουρισμού, εστιάζοντας στα φεστιβάλ και στην παρακολούθηση των αλλαγών των τουριστικών στρατηγικών, καθώς και των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων της ανάπτυξης της τουριστικής βιομηχανίας στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Συμπερασματικά, προκύπτει ότι μέσω διαφόρων φεστιβάλ στα οποία οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθήσουν και παραστάσεις μοντέρνου χορού, υπάρχει μια πολύ μεγάλη δυναμική για την ανάπτυξη του τομέα η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εισοδημάτων για τους Ούγγρους επιχειρηματίες και την αύξηση του τουρισμού σε όλη τη χώρα.

Στην εργασία της Γρατσάνη (2012) έλαβαν μέρος 155 άνδρες και 217 γυναίκες. Σκοπός της εργασίας ήταν να διερευνήσει και να ερμηνεύσει τις απόψεις των κατοίκων της πόλης των Τρικάλων για το επίπεδο του πολιτιστικού τουρισμού στην πόλη, τη στάση τους απέναντι στους αρμόδιους φορείς και τις τοπικές αρχές, και τις απόψεις τους για την υπάρχουσα υποδομή ώστε να φιλοξενήσει ένα μεγάλο μέρος τουριστών. Στο μεγαλύτερο μέρος τους οι ερωτηθέντες βρίσκονταν στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 29 ετών. Το 15,6% των τουριστών της πόλης των Τρικάλων απάντησαν πως επισκέπτονται την πόλη με σκοπό την παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων και χορευτικών παραστάσεων. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών - το 73% - θεωρεί πως η διοργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων συμβάλλει πάρα πολύ στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Συμπερασματικά, η συμβολή του πολιτιστικού τουρισμού στην οικονομία μιας περιοχής είναι σημαντική, μιας και οι περισσότεροι κάτοικοι θεωρούν ότι αναπτύσσει την τοπική οικονομία και αγορά και προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης.

Στην έρευνα των Κόνσολα και Καραχάλη (2010), εξετάζονται οι εφαρμοζόμενες στρατηγικές πολιτιστικής ανάπτυξης σε επιλεγμένες ελληνικές πόλεις της περιφέρειας και μεταξύ των μεταβλητών που εξετάστηκαν ήταν και η οργάνωση φεστιβάλ στις πόλεις αυτές. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν 52 φεστιβάλ διαφορετικών τύπων και μορφών πολιτιστικής έκφρασης σε 20 πόλεις μεσαίου μεγέθους. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο χορός εμφανίζεται τόσο στις σύγχρονες (π.χ. Διεθνές φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας), όσο και στις παραδοσιακές του μορφές (Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Αγρινίου) ανάμεσα στους θεματικούς άξονες. Επίσης, ο σύγχρονος χορός, που είναι λιγότερο ανεπτυγμένος, συμπεριλαμβάνεται στα φεστιβάλ που μπορεί να χαρακτηρισθούν ως καινοτόμα ή νεωτερικά. Με τη διοργάνωση των φεστιβάλ αυτών, προσελκύονται τουρίστες οι οποίοι συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών που τα διοργανώνουν.

Η εργασία του Κυριάκογλου (2010) διερευνά το τοπίο της πολιτιστικής δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδιαίτερα όπως αυτή εξειδικεύεται με τη διοργάνωση των φεστιβάλ στην Ελλάδα. Ως μελέτη περίπτωσης για τη διερεύνηση του ρόλου που διαδραματίζει το φεστιβάλ στην τοπική ανάπτυξη, επιλέχθηκε το Φεστιβάλ του Δήμου Βύρωνα. Η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της εργασίας είναι η ανάλυση δεδομένων και η μελέτη περίπτωσης, μέσα από την οποία προέκυψε ότι, ως προς το είδος, ανήκει στα μεικτά φεστιβάλ, που το περιεχόμενο των εκδηλώσεων του περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και παραστάσεις χορού, δεδομένο που επιτυγχάνει σε ικανοποιητικό βαθμό το στόχο οικονομικής συνεισφοράς προς τους υποστηρικτές, προς την κοινότητα και την περιοχή.

Οι Τσιφτελίδου και Κουρκουρίδης (2016) στην εργασία τους με σκοπό τη διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα πολιτιστικά φεστιβάλ και την επίδρασή τους στην τουριστική ανάπτυξη, καθώς και τη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων για την ενίσχυση της συμβολής τους, συμπέραναν ότι τα πολιτιστικά φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης, τόσο σε αριθμό εκδηλώσεων όσο και σε πολιτιστικό επίπεδο, είναι πολλά και υψηλής ποιότητας. Αυτά τα γεγονότα οδηγούν σε πολύ σημαντικά πολυεπίπεδα αποτελέσματα για την περιοχή της Θεσσαλονίκης. Από οικονομική άποψη, τονώνουν την τοπική οικονομία και ενισχύουν τις τοπικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, η διοργάνωση πολιτιστικών φεστιβάλ δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, αλλά κυρίως εποχιακές. Ακόμη, συμβάλλουν και στην τουριστική ανάπτυξη της πόλης. Τα γεγονότα που διοργανώνονται περιέχουν διάφορες δραστηριότητες, μία εκ των οποίων αποτελεί και ο χορός, όπως π.χ. τα πολιτιστικά γεγονότα της Άνω Πόλης.

Στην έρευνα των Yang, Wall και Smith (2008), η οποία διερεύνησε τις κινεζικές κυβερνητικές προοπτικές για την εθνοτική ανάπτυξη και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εθνοτικές μειονότητες που προσπαθούν να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο μέσω του τουρισμού, έλαβαν μέρος 80 άτομα (40 συνεντεύξεις σε κυβερνητικούς αξιωματούχους, προγραμματιστές τουρισμού και επιχειρηματίες και 40 συνεντεύξεις σε τουρίστες). Η έρευνα διήρκεσε πέντε μήνες. Οι τοπικές κινεζικές κυβερνήσεις εκμεταλλεύονται την πολιτισμική ποικιλία που υπάρχει, με στόχο την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού μέσω διοργάνωσης παραστάσεων χορού, εθνικών θεματικών πάρκων κλπ. Ακόμη, διοργανώνεται και το πολιτιστικό γεγονός Ethnic Minorities Sports Games το οποίο πέρα από διάφορους διαγωνισμούς πάλης κ.λ.π., συμπεριλαμβάνει και παραστάσεις χορού. Συμπερασματικά, οι μεταρρυθμίσεις στην Κίνα που προωθούν την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη οδήγησαν σε αυξημένη τουριστική προώθηση που βοήθησαν στην τοπική ανάπτυξη των κοινωνιών.

Στην εργασία των Wall και Feifan Xie (2005), με σκοπό να εξηγήσει τις απόψεις των χορευτών της ομάδας Λι στο Χαϊνάν της Κίνας, σχετικά με τον τουρισμό, τον πολιτισμό και τον πολιτιστικό τουρισμό, έλαβαν μέρος 102 χορευτές. Οι χορευτές επιλέχθηκαν τυχαία από 8 διαφορετικά παραδοσιακά χωριά. Οι περισσότεροι από αυτούς, με ποσοστό 65%, βρίσκονταν στην ηλικιακή ομάδα 20 έως 29 ετών και το 70% ήταν γυναίκες. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, ο τουρισμός δημιουργεί τόσο άμεση όσο και έμμεση απασχόληση που μπορεί να μετρηθεί μέσω των μισθών και της επακόλουθης ανακατανομής τους. Μέσω της προσέλκυσης τουριστών αυξάνεται και η απασχόληση των χορευτών αλλά και των εσόδων των επιχειρήσεων, λόγω της κατανάλωσης που δημιουργείται από τους τουρίστες. Συνεπώς, με τη διοργάνωση παραστάσεων παραδοσιακού χορού από την ομάδα Λι, επέρχεται και ανάπτυξη στην τοπική κοινωνία, η οποία διοργανώνει τις παραστάσεις.

Συνοπτική αναφορά των μελετών σχετικών με την επίδραση πολιτιστικών γεγονότων στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ενός τόπου, γίνεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Η επίδραση πολιτιστικών γεγονότων στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ενός τόπου

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΔΕΙΓΜΑ-ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
1. Αρβανίτης, Χ. (2016)	209 άτομα (100 άνδρες, 109 γυναίκες)	Η διερεύνηση του τρόπου ανάπτυξης των αστικών περιοχών, σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, μέσω της χρήσης των πολιτιστικών γεγονότων.	Οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής.
2. Βεργοπούλου, Χ. (2019)	Περιφερειακή ενότητα Δυτικού τομέα Αθηνών.	Η σημασία των πολιτιστικών δραστηριοτήτων ως παράγοντας οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας. Η μελέτη περίπτωσης της περιφερειακής ενότητας δυτικού τομέα Αθηνών.	-Βελτίωση πολιτιστικού επιπέδου πολιτών -Οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική πρόοδος.
3. Βισκαδουράκη, Ι. (2016)	346 άτομα (78% κάτοικοι Ηρακλείου, 22% επισκέπτες)	Η σημασία των τοπικών πολιτιστικών εκδηλώσεων στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω της εμπειρίας του επισκέπτη.	Ανάπτυξη της οικονομίας.
4. Γεωργούλα, Β. (2018)	Διεθνές φεστιβάλ Καλαμάτας και Δράμας -Καλλιτεχνικοί διευθυντές των Φεστιβάλ Χ. Καλαμάτας και Τ.Μ.Μ. Δράμας -Στελέχη των Φεστιβάλ Χ. Καλαμάτας και Τ.Μ.Μ. Δράμας -Συμμετέχοντες καλλιτέχνες και μη στα φεστιβάλ -Επισκέπτες και κοινό των φεστιβάλ -Ιδιοκτήτες ξενοδοχείων και επιχειρήσεων εστίασης και εργαζόμενοι τον τουρισμό -Δημοσιογράφοι	Οι επιπτώσεις των διεθνών καλλιτεχνικών φεστιβάλ στην τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη των πόλεων.	-Θετική επίδραση στις τουριστικές υποδομές -Βελτίωση εικόνας του συγκεκριμένου προορισμού
5. Γιαϊτζή, Β.(2018)	Κάτοικοι της Περιφερειακής Ενότητας Ξάνθης με ελάχιστο χρόνο παραμονής στην περιοχή ένα έτος.	Η μελέτη των αντιλήψεων των κατοίκων του νομού Ξάνθης σχετικά με τις επιπτώσεις των παραδοσιακών εκδηλώσεων της Ξάνθης.	-Αύξηση των κερδών των τοπικών επιχειρήσεων, -Αύξηση τουρισμού.
6. Γιαννοπούλου, Α., & Γκοντοβάνιουκ, Τ. (2019)	100 εργαζόμενοι του Δήμου, των καταστημάτων και των οργανισμών της περιοχής του Πύργου, του Κατάκολου και της Αρχαίας Ολυμπίας.	Το φεστιβάλ ως μέσο ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού και η συμβολή του στην εικόνα του τουριστικού προορισμού.	-Ανάπτυξη του τουρισμού -Δημιουργία απασχόλησης -Δικτύωση της κοινότητας
7. Γκάγκα, Α. (2018)	Υπάλληλοι και υπεύθυνοι του Διεθνούς Φεστιβάλ Πέτρας	Το διεθνές φεστιβάλ Πέτρας και η συμβολή του στην τοπική κοινωνία και ο εκπαιδευτικός του ρόλος.	Κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά οφέλη.
8. Γρατσάνη, Α. (2012).	372 άτομα (155 άνδρες και 217 γυναίκες)	Η διερεύνηση των απόψεων και των στάσεων των κατοίκων για τον πολιτιστικό τουρισμό στην πόλη των Τρικάλων	Οικονομική και πολιτική ανάπτυξη.
9. Καρλής, Α. (2016)	258 άτομα (169 γυναίκες και 89 άνδρες)	Η διερεύνηση της δυνατότητας να αναπτυχθεί ο	Οικονομικά οφέλη για την πόλη της Πάτρας.

		χορευτικός τουρισμός στον Δήμο Πάτρας.	
10. Κόιου, Β. (2017)	115 κάτοικοι της Καλαμάτας.	Η σχέση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού με την ανάπτυξη της πόλης της Καλαμάτας και η δημιουργία μιας ιδιαίτερης ταυτότητας για την περιοχή.	Οικονομική και κοινωνική ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας.
11. Κόνσολα, Ν., Καραχάλης, Ν. (2010)	52 φεστιβάλ σε 20 πόλεις μεσαίου μεγέθους	Οι εφαρμοζόμενες στρατηγικές πολιτιστικής ανάπτυξης σε επιλεγμένες ελληνικές πόλεις της περιφέρειας	-Ενίσχυση της τουριστικής ελκυστικότητας της πόλης. -Προσδοκία οικονομικού οφέλους.
12. Κυριάκογλου, Μ. (2010)	Φεστιβάλ δήμου Βύρωνα	Η πολιτιστική δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στη διοργάνωση των φεστιβάλ στην Ελλάδα και ο ρόλος του φεστιβάλ του δήμου Βύρωνα στην τοπική πολιτιστική πολιτική.	Τοπική ανάπτυξη και οικονομία της περιοχής.
13. Μπούλιου, Μ. (2018)	Συμμετέχοντες στον Μ.Ο.Β (Μορφωτικού συλλόγου Βελβεντού)	Ο ρόλος των πολιτιστικών συλλόγων στην τοπική ανάπτυξη. Η συμβολή του πολιτιστικού συλλόγου, του Μ.Ο.Β «Ο Πιερός» στην τοπική ανάπτυξη του Βελβεντού μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιεί.	Ουσιαστική συμβολή του Πίερου στην οικονομική και πολιτισμική ενίσχυση του τόπου.
14. Νικολακάκη, Α. (2014)	Φεστιβάλ ανά το πανελλήνιο	Η σημασία των φεστιβάλ ως πολιτιστικές εκδηλώσεις και η συμβολή τους στην προώθηση του ελληνικού τουρισμού.	Τονίζει την αξία των εορταστικών εκδηλώσεων γενικά αλλά και στον τομέα του τουρισμού.
15. Πατρά, Β. (2015)	Περιφερειακή ενότητα Κορινθίας -Διοργανωτές φεστιβάλ -Τοπικοί φορείς -Καταλύματα	Ο ρόλος των φεστιβάλ στην τουριστική τοπική ανάπτυξη μελετώντας συγκεκριμένα τα φεστιβάλ στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας.	-Ανάδειξη μιας τοπικής κοινωνίας σε υπολογίσιμο ανταγωνιστικό τουριστικό προορισμό. -Αξιοποίηση πλεονεκτημάτων της περιοχής.
16. Χαϊντούτη, Μ. (2019)	Δήμος Λέσβου -Συνεντεύξεις από τους υπευθύνους σε αναζήτηση	Ο πολιτισμός και οι πολιτιστικές δράσεις μέσα από την Τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού. Μελέτη περίπτωσης: Δήμος Λέσβου.	Δημιουργία ευκαιριών για την τοπική οικονομική ενίσχυση.
17. Katsafadou, S. Deffner, A. (2017)	Επισκέπτες και κοινό του Φεστιβάλ Καλαμάτας	Η αλληλεπίδραση του τοπίου, του πολιτισμού και των ειδικών γεγονότων και τον αντίκτυπο αυτής της άυλης σχέσης σε ένα από επίπεδο σε έναν τόπο.	-Πολιτισμική και οικονομική ενίσχυση της πόλης. -Αύξηση του τουρισμού τα τελευταία χρόνια.
18. Nagy, A., Nagy, H. (2013)	212 φεστιβάλ στην Ουγγαρία	Φεστιβάλ και αλλαγές των τουριστικών στρατηγικών και οι επιπτώσεις της ανάπτυξης της τουριστικής βιομηχανίας στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.	Φεστιβάλ- κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη αγροτικών περιοχών παρέχοντας τους εισόδημα.
19. Tsiftelidou, S., Kourkouridis, D.,	Δήμος Θεσσαλονίκης	Τα πολιτιστικά φεστιβάλ και η επίδρασή τους στην τουριστική ανάπτυξη.	Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της πολιτισμικής ανάπτυξης.

Χανθοπούλου, V. -Tsitsoni. (2017)			
20. Wall, G.& Feifam Xie, P. (2005)	102 διεθνείς χορευτές	Οι προοπτικές των χορευτών της ομάδας Λι για τον τουρισμό, τον πολιτισμό και τον πολιτιστικό τουρισμό.	Ενίσχυση οικονομίας και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας λόγω της διοργάνωσης παραστάσεων από τη χορευτική ομάδα της κοινότητας Λι.
21. Yang, L., Wall, G. & Smith, S. (2008)	80 άτομα (40 κυβερνητικοί αξιωματούχοι, προγραμματιστές τουρισμού και επιχειρηματίες και 40 τουρίστες)	Οι κινεζικές κυβερνητικές προοπτικές για την ανάπτυξη εθνοτικού τουρισμού.	-Ενίσχυση της οικονομίας. -Επιπλέον προοπτικές π.χ. θέσεις εργασίας

Η επίδραση των χορευτικών εκδηλώσεων στη διατήρηση της παράδοσης

Η Ούτα (2019), διεξήγαγε έρευνα με σκοπό την ανάδειξη του τρόπου οργάνωσης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, των φορέων που τις διοργανώνουν και των λόγων που τις καθιστούν σημαντικές. Στην έρευνα εξετάζονται τα δρώμενα «Πολιτιστικός μήνας Μάιος» στην Έδεσσα και «Εαρινό Φεστιβάλ Μουσικής». Μεταξύ άλλων, στη γιορτή των Ανθεστηρίων, που εντάσσεται στον Πολιτιστικό Μήνα, διοργανώνονται και διάφορες χορευτικές εκδηλώσεις με παραδοσιακό χαρακτήρα. Βασικό συμπέρασμα της έρευνας αποτελεί ότι η άυλη πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού ενός τόπου και προσδίδει την ταυτότητα και τον χαρακτήρα σε αυτόν. Συνεπώς, αυτή πρέπει να θωρακίζεται και να μεταδίδεται από γενιά σε γενιά μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Η Παπαγεωργίου (2019), στην έρευνα της με σκοπό την ανάδειξη της ιδιαιτερότητας της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της Ικαρίας μέσα από αναφορά στην ιστορική εξέλιξη και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου ως προς την αρχιτεκτονική, την κοινωνική οργάνωση και τον πολιτισμό, διαπίστωσε ότι η Ικαρία πάντα είχε έναν ιδιαίτερο τρόπο ζωής. Η αίσθηση του χρόνου είναι διαφορετική, η ζωή κυλά με πιο αργούς ρυθμούς και δεν λείπει από το νησί η διοργάνωση γλεντιών τα οποία περιέχουν άφθονη μουσική και ασταμάτητο χορό. Ο ικαριώτικος χορός αποτελεί έμβλημα του νησιού και, αν και δεν παρέμεινε αναλλοίωτος στο χρόνο, συνεχίζει να χορεύεται σε όλα τα γλέντια, κρατώντας τις παραδόσεις του νησιού ζωντανές, διατηρώντας τις στο χρόνο και μεταδίδοντάς τις στους τουρίστες που επισκέπτονται το νησί.

Στην έρευνα της Πατμαλή (2019) έλαβαν μέρος 189 άτομα. Στόχος της ήταν η διερεύνηση των βασικών εννοιών όπως αυτές του πολιτισμού, των πολιτιστικών αγαθών, της πολιτιστικής πολιτικής σε σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική ανάπτυξη. Οι ερωτηθέντες ανήκαν κυρίως στην ηλικιακή ομάδα 30 έως 39 ετών. Στην ερώτηση «πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του φεστιβάλ για τις περιοχές που το διοργανώνουν», 139 άτομα απάντησαν πως το φεστιβάλ είναι πολύ σημαντικό για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και παραδόσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το φεστιβάλ Τυρναβίτικο Καρναβάλι – Μπουρανί, το οποίο είναι ένα αρχαίο έθιμο, μετά από 40 χρόνια συνεχούς παρουσίας και με την αναβίωση του συνέβαλε στη διαμόρφωση μίας ταυτότητας για την πόλη του Τυρνάβου. Με την αναβίωση του εθίμου, αυτό διατηρείται ζωντανό στη μνήμη των ανθρώπων και διαδίδεται και στους επισκέπτες του φεστιβάλ.

Η Ροδακινιά (2019) διεξήγαγε έρευνα της οποίας το ερευνητικό ερώτημα ήταν η ανάγκη της διαφύλαξης της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και η σημασία που έχει η κατάλληλη αξιοποίηση της για την ανάπτυξη της τοπικής κοινότητας. Τα συμπεράσματα που βγήκαν από την έρευνα που διεξήχθη, έδειξαν, μεταξύ άλλων, ότι το έθιμο των Μωμόγερων (ο χορός των Μωμόγερων) παραμένει ζωντανό, χάρη στο πάθος και την αγάπη των τελεστών του. Επίσης, ότι είναι πολύ σημαντική η προστασία των στοιχείων της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς για λόγους διατήρησης και επιβίωσης των ηθών και εθίμων μας ώστε να μη χαθεί η πολιτισμική μας ταυτότητα. Τέλος, οι τελεστές του εθίμου φροντίζουν για τη μετάδοση του εθίμου στις νέες γενιές ώστε το έθιμο να συνεχίσει να επιβιώνει.

Ο Guerrón –Montero (2015), στο άρθρο του, εξετάζει την ιδιαίτερη πορεία της Γρενάδα στον τουρισμό, για να αντιπαρατεθεί στην εικόνα της τουριστικής βιομηχανίας της Καραϊβικής η οποία προσφέρει αποκλειστικά αξιοθέατα αναψυχής, όπως μαγευτικά τοπία και διάφορες εμπειρίες. Στα αποτελέσματα αναφέρει ότι η φυλή Καγιάκ συνεχίζει να παρουσιάζει τις δικές της εκδηλώσεις στα μικρά χωριά και ενορίες γύρω από το νησί. Ακόμη, μερικές από αυτές τις εκδηλώσεις έχουν αναζωογονηθεί ως αποτέλεσμα του Φεστιβάλ. Τα παραπάνω είναι αποτελέσματα του τουρισμού που προσελκύει το νησί και έτσι η παράδοση διατηρείται μέσω αναβίωσης των εθίμων αυτών και μέσω των χορευτικών εκδηλώσεων, και όχι μόνο, που διοργανώνονται κατά τη διεξαγωγή φεστιβάλ.

Ο Bochenek (2013) διεξήγαγε μελέτη με σκοπό να παρουσιάσει προορισμούς και συχνότητα καλλιτεχνικών ταξιδιών, μελών ομάδων παραδοσιακού χορού, από επιλεγμένες χώρες του κόσμου και λόγους συμμετοχής σε μαθήματα χορού. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 234 χορευτές και 16 εκπαιδευτές-χορογράφοι. Σύμφωνα με τους χορευτές, η δυνατότητα ταξιδιού και επίσκεψης σε διάφορα μέρη του κόσμου είναι ένα σημαντικό στοιχείο της λαογραφικής δραστηριότητας. Το 66,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι βασική αιτία για να γίνει μέλος μιας τέτοιας ομάδας ήταν τα ταξίδια, με σκοπό την συμμετοχή σε φεστιβάλ του εξωτερικού. Στα φεστιβάλ αυτά, οι συμμετέχοντες έρχονται σε επαφή και γνωρίζουν νέες κουλτούρες, παραδόσεις και έθιμα άλλων λαών. Συμπερασματικά, ο χορός σε συνδυασμό με τον τουρισμό μπορεί να αποτελέσει σημαντική πηγή βιώσιμου εισοδήματος για τους τοπικούς κατοίκους, ενώ παράλληλα μεταδίδονται οι παραδόσεις στις νέες γενιές.

Ο Makinde (2011) διεξήγαγε έρευνα με σκοπό να εξετάσει τον αντίκτυπο του φεστιβάλ των Egúngún, στο Ogomboso της Νιγηρίας, που γίνεται τιμητικά στη μνήμη των νεκρών, στην οικονομία των ανθρώπων και της κοινότητας των Egúngún. Στο φεστιβάλ αυτό οι Egúngún

φοράνε παραδοσιακές φορεσιές της φυλής τους και χορεύουν και χτυπούν τύμπανα. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 10 πολίτες της φυλής Egúngún. Σε μία συνέντευξη ειπώθηκε το εξής: «Οι θρησκευτικές και κοινωνικές αξίες επαναλαμβάνονται και ανανεώνονται μέσω κοινοτικών φεστιβάλ. Τα τελετουργικά και τα φεστιβάλ είναι θρησκευτικοί τρόποι εφαρμογής των αξιών και των πεποιθήσεων της κοινωνίας». Συμπερασματικά, το φεστιβάλ πέρα από τον οικονομικό αντίκτυπο που έχει στην κοινότητα παίζει και πολύ σημαντικό ρόλο στη διατήρηση και διάδοση της παράδοσης της φυλής των Egúngún.

Η έρευνα του Feifan Xie (2003) διεξήχθη στο νησί Χαϊνάν της Κίνας, για να ερευνηθεί τον χορό με μπαμπού που εκτελούν οι ιθαγενείς Λι. Στην έρευνα πήραν μέρος 102 χορευτές. Αναφέρεται ότι αρχικά ο χορός αποτελούσε τελετουργικό χορό των κηδειών αλλά ο τουρισμός έδωσε μία άλλη νότα. Ο χορός ξεκίνησε να παρουσιάζεται σε διάφορα Φεστιβάλ και ξεκίνησε να χρησιμοποιείται ως εορταστικός χορός. Στα συμπεράσματα της έρευνας αναφέρεται πως ίσως ο χορός να μην παρέμεινε αναλλοίωτος στο χρόνο αλλά παρ' όλα αυτά μέχρι και σήμερα παρουσιάζεται ως παραδοσιακός χορός και διατηρεί την παράδοση της κοινότητας Λι.

Στην έρευνα των Dyer και Aberdeen (2002), με σκοπό τη διερεύνηση των επιπτώσεων του τουρισμού σε μια αυστραλιανή ιθαγενή κοινότητα, τους ανθρώπους του Djabugay, των οποίων η παραδοσιακή γη βρίσκεται κοντά στο Cairns, πολύ βόρεια του Queensland, συμμετείχαν συνολικά 56 εργαζόμενοι του Πολιτιστικού Πάρκου (49 υπάλληλοι και 7 υπεύθυνοι). Η φυλή των Djabugay έχει δημιουργήσει το δικό της Πολιτιστικό Πάρκο στο οποίο δέχεται τουρίστες που θέλουν να γνωρίσουν την πολιτισμό των Djabugay. Η κουλτούρα της φυλής παρουσιάζεται μέσα από ένα μουσείο στο οποίο υπάρχει και ένα θέατρο που φιλοξενεί παραδοσιακές χορευτικές παραστάσεις. Συμπερασματικά, η πλειοψηφική ιδιοκτησία των Djabugay ή η συμμετοχή τους στο πάρκο θα μπορούσε να ενισχύσει την πολιτιστική βιωσιμότητα και τη μετάδοση της παράδοσης τους στους τουρίστες που επισκέπτονται το Πολιτιστικό Πάρκο. Όμως, οι κοινωνικές επιδράσεις λόγω της συχνής επαφής με άτομα άλλων κοινωνικών ομάδων προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις στον παραδοσιακό τρόπο ζωής της κοινότητας των Djabugay.

Ο Ingles (2001) διεξήγαγε έρευνα με σκοπό την διερεύνηση των επιπτώσεων του τουρισμού στην βορειοανατολική περιοχή του Περουβιανού Αμαζονίου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, οι κοινότητες μπορούν να συνεχίσουν μερικές από τις πρακτικές των προγόνων τους αλλά και στους τουρίστες που επισκέπτονται το μέρος, περνώντας αυτή τη γνώση στα νεότερα μέλη των κοινωνιών τους, παρουσιάζοντας παραδοσιακούς χορούς της φυλής τους φορώντας παραδοσιακές φορεσιές.

Συνοπτική αναφορά των μελετών σχετικών με την επίδραση των πολιτιστικών γεγονότων στη διατήρηση της παράδοσης γίνεται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2. Μελέτες που εξέτασαν την επίδραση πολιτιστικών γεγονότων στη διατήρηση της παράδοσης

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΛΕΙΓΜΑ-ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
1. Ούτα, Ε. (2019)	Δεδομένα μέσω βιβλίων, άρθρων, εφημερίδων, περιοδικών, διαδικτύου. Συνεντεύξεις.	Το Εαρινό Φεστιβάλ Μουσικής και η γιορτή των Ανθεστηρίων και πως επηρεάζουν την τοπική ανάπτυξη και τον τουρισμό.	-Κοινωνική – πολιτιστική ανάπτυξη -Αναβάθμιση της εικόνας της πόλης -Βελτίωση βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων
2. Παπαγεωργίου, Α. (2019)	8 πολίτες της Ικαρίας: Βατούγιος, Μελής, Μαυρογιώργη, Καττές, Γαγλίας, Μύτικα, Ρήγας, Πάσχαρη-Κουλουλία,	Η ιδιαίτερη πολιτισμική φυσιογνωμία και η κουλτούρα της νήσου Ικαρίας.	Συμβολή πολιτιστικών δράσεων της κοινωνίας σε: -πολιτισμική φυσιογνωμία της Ικαρίας -διαμόρφωση της τουριστικής ταυτότητας του νησιού -βιώσιμη/αειφόρο ανάπτυξη του τόπου.
3. Πατμαλή, Χ. (2019)	-Κάτοικοι και επισκέπτες Λάρισας, Τυρνάβου και γύρω περιοχών -Τοπικοί καλλιτέχνες και συμμετέχοντες των φεστιβάλ -Κοινό των φεστιβάλ -Τοπικοί πολιτιστικοί φορείς και σύλλογοι -Τουριστικοί φορείς Τουριστικές επιχειρήσεις	Το τοπίο της πολιτιστικής δράσης των Τοπικών Φορέων Αυτοδιοίκησης και η διοργάνωση των φεστιβάλ Πηνειού στη Λάρισα και του Τυρναβίτικου Καρναβαλιού-Μπουρανί.	Τα φεστιβάλ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην διατήρηση της παράδοσης και την τοπική ανάπτυξη.
4. Ροδακινιά, Ε.(2019)	1 Φεστιβάλ – το έθιμο των Μωμόγερων.	Η έννοια της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και η συνεισφορά της στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Μελέτη περίπτωσης: Το έθιμο των «Μωμόγερων»	Διατήρηση και εξασφάλιση της πολιτισμικής κληρονομιάς μέσω της διεξαγωγής του δρώμενου.
5. Bochenek, M. (2013)	243 χορευτές και 16 χορογράφοι από Πολωνία, Ρωσία, Λευκορωσία, Ουκρανία, Μεξικό Κροατία, Σερβία, Ελλάδα, Τουρκία, Κέννα, Κόστα Ρίκα και Παραγουάη.	Προορισμοί και συχνότητα καλλιτεχνικών ταξιδιών των μελών λαϊκών ομάδων και οι λόγοι συμμετοχής σε μαθήματα χορού.	Τα καλλιτεχνικά ταξίδια των ομάδων: -Ως τουρισμός πολιτιστικής κληρονομιάς, -Λόγος συμμετοχής σε μαθήματα λαϊκού χορού.
6. Dyer, P., Aberdeen, L. & Schuler, S. (2002)	56 εργαζόμενοι πολιτιστικού πάρκου	Οι επιπτώσεις του τουρισμού σε μια αυστραλιανή ιθαγενή κοινότητα, τους ανθρώπους του Djabugay.	-Αναβίωση του πολιτισμού djabugay. -Ευκαιρίες εργασίας. -Αυξημένη διαπολιτισμική κατανόηση και βελτιωμένη υλική ευημερία.
7. Feifan Xie, P. (2003)	102 χορευτές	Η αυθεντικότητα και εμπορευματοποίηση του χορού μπαμπού στο Χαϊνάν της Κίνας	Η κυβερνητική συμμετοχή σε χορευτικές παραστάσεις Αβορίγινων έχει αναδιαμορφώσει τις πρακτικές έννοιες της κουλτούρας του χορού.

8. Guerrón –Montero, C. (2015)	25 Αφροαντίλλιοι (12 άνδρες και 13 γυναίκες)	Τουρισμός, πολιτιστική κληρονομιά και περιφερειακές ταυτότητες στο Isle of Spice	Σημαντικότητα τουριστικής ανάπτυξης και η διατήρησης της παράδοσης για την πολιτισμική και ιστορική κληρονομιά.
9. Ingles, P. (2001)	-Yagua: 22 από τα 28 νοικοκυριά -Amrígacu: 30 από 95 νοικοκυριά	Οι επιπτώσεις του τουρισμού στην περιοχή του Άνω Αμαζονίου του βορειοανατολικού Περού.	Ο τουρισμός ως βοήθεια στα μέλη της κοινότητας για διατήρηση των παραδοσιακών πολιτισμών.
10. Makinde, D. O. (2011)	10 πολίτες της φυλής Egúngún	Δυνατότητες του φεστιβάλ Egúngún ως εργαλείο για την τουριστική ανάπτυξη στο Ogbomoso.	Σημαντικότητα φεστιβάλ για: -Διατήρηση της παράδοσης -Ενίσχυση της οικονομίας -Αύξηση των τουριστών στην περιοχή

Συζήτηση

Ο τουρισμός στις μέρες μας είναι πάρα πολύ σημαντικός για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Τα τελευταία χρόνια, οι τουρίστες προτιμούν την καθλωτική τουριστική εμπειρία με βαθιά πολιτιστική κληρονομιά. Η ενσωμάτωση του πολιτισμού στον τουρισμό σχηματίζει σταδιακά ένα τεράστιο κύμα που οδηγεί στην αγορά και την κατανάλωση πολιτισμικών αγαθών. Στη διαδικασία ενσωμάτωσης του πολιτισμού και στον τουρισμό, η πολιτιστική κληρονομιά, ως ένας εξαιρετικά σημαντικός σπάνιος πόρος, κερδίζει όλο και περισσότερη προσοχή από την τουριστική βιομηχανία.

Ο εντοπισμός και η ανάδειξη των πόρων της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι μία διαδικασία δύσκολη για τις τουριστικές περιοχές. Οι πλούσιοι και πολύχρωμοι τοπικοί πόροι πολιτιστικής κληρονομιάς ενσωματώνονται επιδέξια στην τουριστική εμπειρία, η οποία όχι μόνο ικανοποιεί τις πνευματικές και ψυχαγωγικές ανάγκες των τουριστών, αλλά βοηθούν επίσης στην ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων, έτσι ώστε να προωθηθεί αποτελεσματικά η ανάπτυξη της οικονομίας.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερευνών που έχουν γίνει, μέσα από όλες τις δραστηριότητες πολιτισμού που διοργανώνονται, όπως πανηγύρια, χορευτικές παραστάσεις, κλπ, η τοπική οικονομία των κοινοτήτων που διοργανώνουν τα γεγονότα αυτά έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα. Η πολιτισμικές δραστηριότητες και τα πολιτισμικά γεγονότα γίνονται αιτία προσέλκυσης τουριστών, συνεπώς και αιτία ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας λόγω των δαπανών που κάνουν οι επισκέπτες.

Πέρα όμως από την οικονομική ανάπτυξη στην οποία συμβάλλει ο πολιτιστικός τουρισμός, μέσω της διοργάνωσης χορευτικών παραστάσεων και εκδηλώσεων, μεγάλο ρόλο παίζει και στη διατήρηση και διάδοση της παράδοσης από τις παλαιότερες στις νεότερες γενιές. Μέσω της διοργάνωσης χορευτικών εκδηλώσεων, οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα μένουν ζωντανά στη μνήμη των μεγαλύτερων αλλά μεταδίδονται και στις νεότερες γενιές.

Είναι γνωστό ότι η πολιτισμική κληρονομιά του κάθε τόπου είναι πολύ σημαντική. Αποτελεί έκφραση της ταυτότητας της κάθε κοινότητας. Χωρίς αυτή, χάνεται και η βασική ουσία. Η οργάνωση των φεστιβάλ, όπως διαπιστώθηκε, βοηθάει ιδιαίτερα στην διατήρηση της παράδοσης και την ένωση ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς. Μέσω της παρουσίασης παραδοσιακών, και μη, χορών διατηρείται η παράδοση και μεταδίδεται και στους επισκέπτες.

Ο τουρισμός είναι μια δραστηριότητα που δίνει ίση προσοχή στην οικονομία και τον κοινωνικό πολιτισμό. Δεν πρέπει να προσέχουμε μόνο την οικονομική του σημασία, αλλά και την κοινωνική και πολιτιστική κληρονομιά. Τα δύο αυτά μεταξύ τους αλληλοβοηθούνται και το ένα «ζει» μέσα από το άλλο. Από την πλευρά της ζήτησης, για τους τουρίστες, είναι το άθροισμα διαφόρων δραστηριοτήτων γύρω από την πολιτιστική κληρονομιά και από την πλευρά των πάροχων των υπηρεσιών, είναι η χαρακτηριστική βιομηχανία του πολιτιστικού τουρισμού. Στις μέρες μας, ο πολιτιστικός τουρισμός, εκτός από την ψυχαγωγία και τη διασκέδαση, οδηγεί στη διατήρηση της παράδοσης και την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων.

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι για να συνεχίσουν τα πολιτισμικά γεγονότα να συμβάλουν σε όλα τα παραπάνω θα πρέπει ο πολιτισμός να αρχίσει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά από την τοπική διοίκηση των κοινοτήτων. Σε πολλές έρευνες αναφέρθηκε ότι το ποσό που διατίθεται για τη διοργάνωση τέτοιων γεγονότων είναι μικρό και δεν επαρκεί για τη σωστή διεξαγωγή του γεγονότος. Συνεπώς, για να αυξηθεί ο πολιτιστικός τουρισμός θα πρέπει να συμβάλουν οικονομικά οι τοπικές κοινότητες έτσι ώστε να διοργανώνονται ακόμη μεγαλύτερες εκδηλώσεις, με στόχο την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας αλλά και τη διατήρηση της παράδοσης.

Τέλος να τονίσουμε ότι μια σειρά από μελέτες δείχνουν ότι ο τουρισμός συχνά έχει και κάποιες αρνητικές επιπτώσεις που τελικά μπορεί να αλλάξει ή ακόμα και να καταστρέψει τον τοπικό πολιτισμό όταν η παράδοση ευτελίζεται και αντιμετωπίζεται, αποκλειστικά και μόνο, ως ένα μέσο για την «παραγωγή» κέρδους. Μια τέτοια αντιμετώπιση μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη κοινωνική ένταση και κοινωνικοπολιτισμική κατάρρευση, μέσω, για παράδειγμα, της άρνησης πρόσβασης, από τους ντόπιους, σε παραδοσιακή γη. Εκτενέστερα, όταν μια περιοχή για κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο για την εκτέλεση πολιτιστικών εκδηλώσεων είτε εκδιώχνοντάς τους ντόπιους, είτε στερώντας τους το δικαίωμα να εκφραστούν ελεύθερα, είναι αναμενόμενο να δημιουργήσει δυσανασχέτηση από τους προαναφερόμενους, που μετέπειτα μπορεί να οδηγήσει και σε διάφορες διαμάχες. Η ακατάλληλη απεικόνιση από τουριστικούς φορείς και απώλεια της ιδιωτικής ζωής από την έκθεση στους τουρίστες μπορεί να επηρεάσει την τοπική κληρονομιά του τόπου. Χάνοντας την ιδιωτικότητά της μια περιοχή έχει ως αποτέλεσμα να επηρεάζεται και να δανείζεται στοιχεία από την κουλτούρα των τουριστών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να φθείρεται σιγά σιγά η αυθεντικότητά της. Συμπερασματικά, η τετριμμένη κουλτούρα μπορεί να οδηγήσει σε αλλοίωση, ή και καταστροφή, του παραδοσιακού πολιτισμού.

Βιβλιογραφία

- Αρβανίτης ,Χ. (2016). Η χρήση των πολιτιστικών στοιχείων και πολιτιστικών γεγονότων ως μέσο ανάπτυξης των πόλεων. Η περίπτωση της Καλαμάτας και του Φεστιβάλ Χορού της πόλης. Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Αθήνα, Ελλάδα
- Βεργοπούλου, Χ. (2019). «Οι πολιτιστικές δραστηριότητες ως παράγοντας οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της τοπικής κοινωνίας: Η μελέτη περίπτωσης της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Αθήνα, Ελλάδα.
- Βισκαδουράκη, Ι. (2016). «Η συμβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων στην οικονομική, τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου διεξαγωγής τους». Μελέτη περίπτωσης Ηράκλειο- Καλοκαίρι 2015». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΤΕΙ Κρήτης, Ελλάδα
- Γεωργούλα, Β. (2018).«Οι πολιτιστικές και τουριστικές επιπτώσεις των διεθνών καλλιτεχνικών φεστιβάλ στην πόλη: μια συγκριτική προσέγγιση». Αδημοσίευτη Διδακτορική ,Διατριβή, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη, Ελλάδα.
- Γιαϊτζή, Β. (2018). «Διερεύνηση – καταγραφή των αντιλήψεων των κατοίκων του Νομού Ξάνθης αναφορικά με τις επιπτώσεις των μεγάλων ετήσιων πολιτιστικών εκδηλώσεων της πόλης». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ελλάδα
- Γιαννοπούλου, Α., Γκοντοβάνιουκ, Τ. (2019). «Το φεστιβάλ ως μέσο ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού και η συμβολή του στην εικόνα του τουριστικού προορισμού». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΤΕΙ Δυτ. Ελλάδας, Ελλάδα
- Γκάγκα , Α. (2018). «Φεστιβάλ, η συμβολή του στην τοπική κοινωνία και ο εκπαιδευτικός του ρόλος. Η περίπτωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Πέτρας». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Αθήνα, Ελλάδα
- Γρατσάνη, Α. (2012). «Πολιτισμός και τουρισμός στις περιφερειακές πόλεις: Η περίπτωση της πόλης των Τρικάλων» Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Ελλάδα
- Διαμάντης, Β. (2019). «Οργάνωση και διοίκηση πολιτιστικών εκδηλώσεων ως μέσο ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος. Μελέτη περίπτωσης Νομός Αττικής». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα

- Καρλής, Α. (2016). «Στρατηγικό σχέδιο μάρκετινγκ για την ανάπτυξη του χορευτικού τουρισμού στον Δήμο Πατρέων». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα
- Κόιου, Β. (2017). Η συμβολή του ΔΦΧ Καλαμάτας στην ανάπτυξη και ταυτότητά της πόλης. Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, Ελλάδα.
- Κόνσολα, Ν., Καραχάλης, Ν., (2010), «Πολιτιστική Δράση και Τοπική Ανάπτυξη: Τα Φεστιβάλ στις Ελληνικές Πόλεις της Περιφέρειας». Online στη Διεύθυνση http://academia.edu/2039582/_._._2010.
- Κυριάκογλου, Μ. (2010). Τα Φεστιβάλ ως Παράγοντας Τοπικής Ανάπτυξης: Η Περίπτωση του Φεστιβάλ του Δήμου Βύρωνα. Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, Αθήνα, Ελλάδα
- Μπούλιου, Μ. (2018). «Πολιτιστικές δραστηριότητες και τοπική ανάπτυξη: Η περίπτωση του Μορφωτικού Ομίλου Βελβεντού(Μ.Ο.Β.) « Ο ΠΙΕΡΟΣ» ως φορέας πολιτισμού και η συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη του τόπου Βελβεντού». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα
- Νικολακάκη, Α. (2014). «Η σημασία των Φεστιβάλ ως Πολιτιστικές εκδηλώσεις και η συμβολή τους στην προώθηση του Ελληνικού τουρισμού». Πτυχιακή εργασία ΤΕΙ Κρήτης. <https://apothesis.lib.teicrete.gr/handle/11713/5514>
- Ούτα, Ε. (2019). "Οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, τοπική ανάπτυξη, τουρισμός και ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς». Ο πολιτιστικός μήνας Μάιος στην Έδεσσα: Εαρινό Φεστιβάλ Μουσικής Ανθεστηρίων ». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα
- Παπαγεωργίου, Α. (2019).«Η πολιτισμική ιδιαιτερότητα της νήσου Ικαρίας: Συλλογική κουλτούρα, τοπική κοινωνία και τρόπος ζωής» . Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Αθήνα ,Ελλάδα.
- Πατμαλή, Χ. (2019). «Πολιτιστικά Δρώμενα σε περιφερειακές πόλεις και εναλλακτικός τουρισμός. Το φεστιβάλ Πηνειού στη Λάρισα και το Τυρναβίτικο Καρναβάλι-Μπουρανί στον Τύρναβο και η διερεύνηση της δυναμικής τους». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα

- Πάτρα, Β. (2015). Ο ρόλος των φεστιβάλ στην τουριστική τοπική ανάπτυξη. Μελέτη περίπτωσης: Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας. Δημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, Θεσ/νική, Ελλάδα.
- Ροδακινιά, Ε. (2019). «Η έννοια της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και η συνεισφορά της στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Μελέτη περίπτωσης: Το έθιμο των "Μωμόγερων"». Δημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα
- Χαινούτη, Μ. (2019). «Οικονομία του πολιτισμού και τοπική αυτοδιοίκηση. Ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης μέσω πολιτιστικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στην τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού. Μελέτη περίπτωσης: Δήμος Λέσβου». Δημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, ΕΑΠ, Ελλάδα
- Bochenek, M. (2013). Festival Tourism of Folk Group Dancers from Selected Countries of the World. *Polish Journal of Sport and Tourism*, 20,(2) ,95-99
- Dyer, P., Aberdeen, L. & Schuler, S. (2003). Tourism impacts on an Australian indigenous community: a Djabugay case study, *Tourism Management*, 24 (1), 83-95.
- Feifan Xie, P. (2003). The Bamboo-beating Dance in Hainan, China: Authenticity Commodification, *Journal of Sustainable Tourism*, 11(1), 5-16.
- Ingles, P. (2001). Performing Traditional Dances for Modern Tourists in the Amazon, *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 1:3-4, 143-159, DOI: 10.1300/J149v01n03_09
- Katsafadou, S. Deffner, A.(2017).Landscape, Culture and Place Marketing—The International Dance Festival in Kalamata, Greece Springer *Tourism, Culture and Heritage in a Smart Economy* pp 395-409
- Makinde, D. O. (2011). Potentialities of the Egúngún festival as a tool for tourism development in Ogbomoso, *WIT Transactions on Ecology and the Environment* 148 (23004) 583 - 593
- Nagy, A., Nagy, H. (2013). The importance of festival tourism in the economic development of Hungary, *Visegrad Journal on Bioeconomy and Sustainable Development* 2(2) 57-59
- Sofia Tsiftelidou, Dimitris Kourkouridis Valia Xanthopoulou-Tsitsoni, (2017). Assessment of Impact-Contribution of Cultural Festival in the Tourism Development of Thessaloniki. *Tourism, Culture and Heritage in a Smart Economy* 411-424

- Yang, L., Wall, G. & Smith, S. (2008). Ethnic tourism development: Chinese government perspectives. *Annals of Tourism Research*, 35 (3), 751-771.
- Wall, G. & Feifan Xie, P. (2005). Authenticating Ethnic Tourism: Li Dancer's Perspectives, *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 10 (1), 1-21.
- Klaic, D., 2006. Festival. *Lexicon*, Τόμος 4(11), pp. 54-55.
- Richards, G., 1996. European cultural tourism: trends and future prospects. Στο: *Cultural tourism in Europe*. Wallingford Oxon: CAB International, pp. 311-333.
- Rolfe, H., 1992. *Arts festivals in the UK*. London: Policy Studies Institute.
- Ψαρρού, Μ., 2016. Η τοπική αυτοδιοίκηση ως φορέας προβολής του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού μέσω της διοργάνωσης πολιτιστικών φεστιβάλ. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Ούτα, Ε., 2019. Οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, τοπική ανάπτυξη, τουριστική ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. «Ο πολιτιστικός μήνας Μάιος στην Έδεσσα: Εαρινό Φεστιβάλ Μουσικής, Ανθεστήρια». Θεσσαλονίκη: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Andresson, T. & Getz, D., 2009. Tourism as a mixed industry: Differences between private, public and not-for-profit festivals. *Tourism Management*, pp. 847-856.
- Getz, D., 2008. Event tourism: Definition, evolution and research. *Tourism Management*, pp. 403-428.
- Παπαγεωργίου, Δ., 2005. Παραστάσεις και αναπαραστάσεις: Η επιτέλεση (performance) του «πολιτισμού» και του «πολιτιστικού θεάματος». Στο: *Πολιτιστικές βιομηχανίας-διαδικασίες, υπηρεσίες και αγαθά*. Αθήνα: Κριτική, pp. 60-85.
- Αnon., 2017. Εναλλακτικός Τουρισμός. [Ηλεκτρονικό] Available at: <https://www.alternative-tourism.gr/el/o-enallaktikos-tourismos>
- [Πρόσβαση 26 Ιούλιος 2021].
- Αnon., 2018. Υπουργείο Τουρισμού. [Ηλεκτρονικό] Available at: <http://www.opengov.gr/tourism/?p=1442>
- [Πρόσβαση 26 Ιούλιος 2021].
- Πασχαλίδης, Γ., 2002. Η συμβολή του πολιτισμού στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Πάτρα: ΕΑΠ.

Evans, G., 2001. Cultural planning: An urban renaissance?. London: Routledge.

Gibson, C. & Stewart, A., 2009. Reinventing rural places: The extent and impact of festivals in rural and regional Australia, Research Report. Wollongong: University of Wollongong.

Καρατάσου, Τ., 2012. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Αθήνα: Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ).

Getz, D., 1991. Festivals, Special Events and Tourism. New York: Van Nostrand Reinhold.